

Guia per entendre el laberint de Barcelona en Comú i la CUP

Roger Palà

Barcelona en Comú no ha aconseguit avui aprovar els seus primers pressupostos (que, tècnicament, són una modificació dels comptes de 2015). **Ada Colau** té el suport d'ERC i el PSC, però [el vot contrari de la CUP](#), sumat a l'oposició de CiU, Ciutadans i el PP, ha impedit que tirés endavant el projecte. **L'únic que podia haver-ho salvat era l'abstenció d'un dels tres grups de la dreta**. Finalment, el govern municipal ha decidit suspendre el ple per seguir negociant amb la CUP.

Des que es va fer públic que les assemblees de la CUP de Barcelona havien decidit no validar els comptes, **els punyals entre Comuns i cupaires s'han multiplicat a les xarxes**, sota l'atenta i en alguns casos joiosa mirada de la resta d'actors. **Fins i tot hi ha qui ha parlat d'un segon #pressingCUP**, en aquesta ocasió amb els Comuns fent el paper de CDC. Lluny d'aquesta tensió escènica, en aquest article us proposem una guia per entendre perquè és tan complicat aprovar els pressupostos a Barcelona, perquè ha estat impossible l'entesa entre uns i altres i què cal esperar que pugui passar a partir d'ara.

La victòria pírrica dels Comuns i l'aliança impossible de l'esquerra

La situació actual no s'entén sense tenir en compte la complexitat sorgida de les eleccions del 24 de maig de 2015. La mediatització de la figura d'**Ada Colau** podria fer creure que l'alcaldesa té algun tipus de poder especial per fer i desfer la vida pública de la ciutat, però en realitat no és així. **La victòria de Barcelona en Comú va ser una fita històrica. Però no per històrica va deixar de ser pírrica**. Onze regidors de 41 i a 17.000 vots de CiU, el segon partit del consistori.

L'Ajuntament barceloní va quedar convertit en un trencaclosques endimoniat de set partits. **Colau** va oferir des del principi la possibilitat d'un govern de "front ampli" a PSC, ERC i CUP. Era evident, però, que això no passaria. **Els partits que es reivindiquen a l'esquerra sumen 23 regidors a Barcelona, però l'aliança de tots ells és impossible**. ERC (5) es cuidarà molt de tornar a reeditar un tripartit amb el PSC (4). Al mateix temps, el PSC no pot permetre's governar la capital catalana amb independentistes. És difícil que la CUP (3) entri en cap govern, i menys amb els socialistes.

Així les coses, **Colau** i els seus han intentat arribar a acords puntuals de geometria variable. Això implica buscar el vot favorable de com a mínim dos dels partits de l'esquerra -i aconseguir l'abstenció del tercer- per poder tirar endavant mesures rellevants. Per l'ampliació dels pressupostos tenia el vot favorable de PSC i ERC, però la CUP no ha volgut abstenir-se. **Hauria estat més fàcil apostar per buscar el vot favorable d'ERC i CUP i l'abstenció del PSC?** És una pregunta que cal plantejar.

Tanmateix, **Barcelona en Comú actua de vegades com si no fos conscient de la feblesa relativa de la seva victòria**. **Ada Colau** i el seu equip se saben forts després de l'últim cicle electoral. Si poguessin, dissoldrien la corporació municipal i convocarien eleccions segurs de sortir-ne reforçats. Però el cert és que la realitat és la que és. Arribar a acords amb la CUP o amb ERC implica cessions substancials a nivell de programa i lideratge compartit que a hores d'ara no s'han

produït.

No són uns pressupostos nous, sinó una modificació pressupostària

Barcelona en Comú ha criticat molt la CUP per no donar suport al que, segons diu, són els pressupostos més socials de la història de la ciutat. Tanmateix, cal tenir en compte que no estem parlant d'uns nous pressupostos, **sinó d'una modificació pressupostària respecte els pressupostos vigents**, aprovats per CiU en el seu dia. Barcelona en Comú ha obtingut per la fórmula de la modificació pressupostària, segons diu, per la manca de temps i davant la dificultat que suposaria pactar-ne uns de nous. Des de la CUP s'apunta, a més, que **aquesta és la segona modificació pressupostària que presenta el govern municipal** (el 2015 n'hi va haver un altre que va comptar amb el suport de PSC, ERC i CUP).

Tanmateix, no perquè es tracti d'una modificació pressupostària la votació d'avui és una qüestió menor. L'aprovació d'aquesta ampliació dels comptes permetria a l'Ajuntament disposar d'uns 366,8 milions d'euros, uns 275 milions dels quals són un increment net dels números de 2015. Sense anar més lluny, el pla de xoc que va fer suar tinta a Junts pel Sí i la CUP contemplava inversions per valor de 250 milions d'euros. La CUP havia presentat [deu al·legacions als pressupostos](#) buscant la complicitat de BComú, però segons afirmen els cupaires, BComú no les ha tingut en compte.

Per Barcelona en Comú és urgent aprovar els pressupostos com més aviat millor. Tot pressupost requereix uns tempos d'execució, i si l'aprovació es dilata en el temps es fa més difícil que els projectes es puguin realitzar. "No es tracta només d'aprovar uns pressupostos, sinó d'aprovar-los amb temps suficient per tirar-los endavant", afirmen. **Però si no s'aproven ara, tampoc s'acaba el món.** Barcelona en Comú pot emplaçar la CUP a una nova negociació i tornar a convocar un ple extraordinari en un període de temps relativament curt. O, en cas de no entendre's amb la CUP, buscar abstencions al camp de la dreta. Ciutadans [ja ha proposat 15 mesures](#), però l'acostament als de **Carina Mejías** distanciarà de ben segur ERC de l'operació. L'altra opció, és clar, és CiU.

La ferida oberta de la confluència fallida entre CUP i Guanyem

La relació de Barcelona en Comú i la CUP mai ha estat bona, però ara passa per hores realment baixes. **El procés de confluència fallit de 2014 va deixar les relacions molt tocades.** Una lectura simplista dirà que el divorci entre uns i altres té a veure bàsicament amb la qüestió de la independència. Evidentment, aquest factor és rellevant, però no és ni l'únic ni el més important. En el fons, el xoc entre els dos espais dibuixa dues visions diferents sobre l'anomenada via institucional: **una més pròxima a l'estratègia podemista d'"assaltar els cels" tot aprofitant la "finestra d'oportunitat"** que hauria obert la crisi -si cal, modulant el discurs i els objectius- i una altra **partidària de l'acumulació de forces clàssica de l'esquerra radical.** Tot plegat va deixar-nos [una escissió profunda en el sí dels moviments socials.](#)

Durant el darrer any, la ferida no només no s'ha tancat, sinó que segueix sagnant. Si bé la CUP ha donat suport a mesures de Barcelona en Comú com les ordenances fiscals, els desencontres s'han anat incrementant en els últims mesos. No parlem només de topades com [les declaracions d'Ada Colau](#) al llibre de Joan Serra Carne. Hi ha tres moments de màxima tensió les últimes setmanes: **la gestió de la vaga de TMB, la problemàtica dels maners i la Guàrdia Urbana, i el denominat 'cas Garganté'**, en què la CUP considera que el govern municipal s'ha alineat amb les tesis de la policia.

En tot cas, és evident que l'espai de la CUP i l'espai dels Comuns [han optat per la competència i no per la cooperació](#), tant a Barcelona com a Catalunya. Es fa difícil de dir quines conseqüències tindrà això per a l'esquerra en un futur, però la dinàmica és la que és.

Barcelona en Comú, resignada a pactar amb el PSC... prèvia consulta a les bases

El vot favorable del PSC a la modificació pressupostària de Barcelona en Comú té una torna: **la incorporació dels socialistes al govern municipal de Barcelona**. Així ho confirmen totes les fonts consultades en el sí dels Comuns. La màxima aspiració del PSC és tornar a tocar poder a la ciutat que ha governat de forma pràcticament ininterrompuda durant quaranta anys. Per això, el seu 'sí' als comptes està condicionat bàsicament la incorporació al govern. **Si això no passa, l'alternativa seria "una oposició ferotge" dels socialistes**, segons apunten les mateixes fonts de Barcelona en Comú.

Té algun sentit per als Comuns la incorporació del PSC -i només del PSC- al govern? **La suma dels quatre regidors socialistes no implicaria una majoria absoluta al plenari**. Caldria seguir negociant amb ERC, la CUP o altres forces del consistori per tirar endavant mesures rellevants. La incorporació del PSC allunyaria encara més els cupaires i faria molt difícil la incorporació d'ERC al govern.

En el sí de Barcelona en Comú conviuen posicions ambivalents sobre l'entrada del PSC a l'equip de govern. El gran argument per defensar el pacte de portes endins és **que governar un ajuntament com Barcelona amb 11 regidors resulta molt complicat, cansat i desgastant**. Però a partir d'aquí, hi ha diferents actituds. Hi ha qui simplement s'hi resigna i ho viu com una contradicció, i hi ha qui està a favor de la incorporació dels socialistes a nivell estratègic. Els defensors d'aquesta tesi consideren que el PSC és un actor encara molt rellevant a la ciutat, i creuen que una aliança amb ERC i CUP pot allunyar BComú del substrat del "votant Nou Barris". Els defensors de l'aliança amb el PSC afirmen també que **els socialistes estan molt tocats i que no tindran capacitat de marcar la seva pròpia agenda dins del consistori**, però que en canvi la seva incorporació facilitarà l'absorció del votant "maragallista".

Paradoxalment, el no de la CUP als pressupostos pot haver estat un baló d'oxigen per als qui en el sí dels Comuns veuen amb més reticències el pacte amb el PSC. **Si els pressupostos no s'aproven, quin sentit té la integració dels socialistes?** A més, cal recordar que Barcelona en Comú ha dit que condicionarà qualsevol acord de govern [amb una consulta entre les bases](#)... Què diran, les bases? L'argument de "tenim molta feina sent 11 i per això volem que entri el PSC al govern" serà prou convincent?

ERC i el govern de Barcelona

L'altra cara de la moneda del PSC és ERC. A diferència del PSC, **els republicans tenen molts menys incentius per entrar al govern**, tot i les ofertes realitzades per Barcelona en Comú. Els motius són diversos. D'una banda, la negativa a reeditar un hipotètic tripartit amb els socialistes, que avui en dia entra en contradicció amb l'estratègia d'ERC a nivell nacional. Però també hi ha altres factors.

El votant d'ERC a Barcelona és un votant de classe mitjana i clarament independentista. Esquerra tem que una aproximació a Colau li pugui sortir cara per aquest flanc, sobretot si la CUP tampoc s'hi suma. Al mateix temps, el lideratge de **Colau** és molt fort. En aquest sentit, els republicans volen protegir i potenciar la figura d'**Alfred Bosch** com alcaldable de cara al 2019.

Però el cert és que **Barcelona en Comú tampoc ha realitzat una oferta consistent que impliqui cessions rellevants a ERC**. Una d'elles, per exemple, seria garantir un pes rellevant de Bosch dins l'ajuntament, que podria prendre diverses formes (per exemple, una vicealcaldia). Un escenari que, ara com ara, sembla que no està sobre la taula.

Si la CUP tomba els pressupostos de Colau... aprovarà els de Puigdemont?

Les assemblees locals de la CUP són sobiranes i tenen una capacitat de decisió total. Però el cert és que **el moviment de la CUP tombant els pressupostos de Barcelona en Comú també podria tenir una lectura en clau nacional**. El vot contrari a la modificació pressupostària de Colau fa més difícil de justificar el vot favorable als pressupostos de Junts pel Sí. S'entendria que els cupaires tombessin els comptes de Barcelona en Comú i en canvi aprovessin els de Convergència i Esquerra? Els més sarcàstics entre els Comuns ja fan befa: **"la CUP és coherent, vota a favor de mantenir els pressupostos de CiU a Barcelona, i votaran a favor dels nous pressupostos de CDC a Catalunya"**.

Seria possible combinar el 'no' a Colau amb el 'sí' a Puigdemont? Tot és possible en política, però per a gran part de la base social de la CUP seria difícilment justificable un moviment d'aquest tipus. Hi ha, però, un parell d'elements a tenir en compte. En la pugna interna en el sí de l'organització, **que Barcelona no avaluï els pressupostos de Colau posa pressió a la CUP nacional per no avalar els pressupostos de Junts pel Sí**. També hi ha un altre enfoc: que l'aprovació dels pressupostos de la Generalitat coincidís amb l'aprovació dels pressupostos de Barcelona. En aquest cas, la CUP podria situar-se en l'equidistància política donant suport als dos de forma simultània. **És per això que algunes veus entre els Comuns apunten a que el 'no' d'ara forma part d'una estratègia de dilació, a l'espera que arribin els pressupostos de Junts pel Sí**. Cosa que la CUP, com és obvi, nega.

Una possible sortida per no dependre de ningú: qüestió de confiança per aprovar els pressupostos

Davant del panorama, si avui no s'aprova la modificació pressupostària, Colau tindrà diverses opcions. Podria tramitar una nova modificació i dur-la a un nou ple extraordinari, el que implicaria seguir negociant de forma molt més prioritària amb la CUP. Podria buscar aliances a la dreta. **Però una opció més contundent passaria per una qüestió de confiança de l'alcaldessa vinculada a l'aprovació d'un nou pressupost**. Això és exactament [el que va fer Xavier Trias](#) per aprovar els pressupostos de CiU per a l'any 2014.

Que un alcalde se sotmeti a una qüestió de confiança vinculada al pressupost municipal per aprovar-lo és un mecanisme previst per l'article 197 bis de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, de Règim Electoral General espanyol. La cosa va així: es convoca un ple per aprovar un nou pressupost. En una votació nominal i no secreta, els regidors es pronuncien sobre els comptes presentats. Si no s'aproven, s'activa automàticament el mecanisme de la qüestió de confiança. Això vol dir que, durant un termini de 30 dies, l'oposició té la facultat de presentar un candidat a l'alcaldia que reuneixi els suport del 21 regidors (la majoria absoluta del ple). Si passats els 30 dies no hi ha un candidat que reuneixi 21 vots, el pressupost queda aprovat automàticament.

Presentar una qüestió de confiança podria ser llegit políticament com un símptoma de debilitat. **Però el cert és que molt probablement seria l'eina per tirar endavant uns pressupostos nous sense dependre de ningú**. En el context actual, resultaria molt difícil la possibilitat d'arribar

a una aliança que fes **Trias** (o un altre candidat) alcalde de Barcelona.